

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/183/2020
Identifikačné číslo spisu: 5318202073
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5318202073.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banky Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovaným 1/ J. K., bývajúcemu v K. XXXX a 2/ C. K., bývajúcej v K. XXXX, o zaplatenie 8 552,87 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 7Csp/38/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2020 sp. zn. 10Co/201/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2020 sp. zn. 10Co/201/2019 a rozsudok Okresného súdu Čadca z 25. apríla 2019 č. k. 7Csp/38/2018-69 v zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súde Čadca na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou uplatnenou 25. júla 2018 domáhala, aby súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ (ďalej spolu aj „žalovaní“) na zaplatenie istiny 8 552,87 €, úrokov 225,09 € (nárok vznikol z neuhradených splátok do dátumu predčasnej splatnosti úveru), úrokov z omeškania 19,49 € (nárok vznikol z neuhradených splátok do dátumu predčasnej splatnosti úveru), úrokov 9,90 % ročne z nezaplatennej istiny 8 552,87 € od 22. júna 2018 do zaplatenia, úrokov z omeškania vo výške 8 % ročne z nezaplatennej istiny 8 552,87 € od 22. júna 2018 do zaplatenia, úrokov z omeškania vo výške 8 % ročne z nezaplatených úrokov 225,09 € od 22. júna 2018 do zaplatenia ako aj na náhrady trov konania. Vo svojom podaní uviedla, že so žalovanými uzavrela úverovú zmluvu 31. augusta 2012, na základe ktorej im poskytla peňažné prostriedky vo výške 15 000 €, pričom poskytnutý úver sa žalovaní zaviazali splácať v pravidelných mesačných anuitných splátkach a celý úver aj s príslušenstvom boli povinní splatiť do 18. augusta 2022. Po vyčerpaní úveru žalovaní porušili zmluvné povinnosti, preto boli listom zo dňa 21. marca 2018 vyzvaní na predčasné splatenie poskytnutého úveru do dátumu uvedeného vo výzve.

2. Okresný súd Čadca (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. apríla 2019 č. k. 7Csp/38/2018-69 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyňu istinu vo výške 1 827,90 €, úroky z omeškania vo výške 19,49 €, úroky z omeškania vo

výške 8 % ročne zo sumy 1 827,90 € od 22. júna 2018 do zaplatenia, všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovaným náhradu trov konania nepriznal.

2.1. Z výsledkov vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že medzi žalobkyňou a žalovanými bol uzatvorením úverovej zmluvy č. 4303 dňa 31. augusta 2012 založený spotrebiteľský právny vzťah, t. j. súd vyhodnotil úverovú zmluvu za spotrebiteľskú. Zistil, že zmluva nespĺňa kritérium podľa § 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov [(ďalej aj „zákon č. 129/2010 Z. z.“ alebo „zákon o spotrebiteľských úveroch“) v znení účinnom ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy, pozn.], ktoré vyžaduje ako podstatnú obsahovú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere aj uvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov a celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítaných na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; pričom v zmluve musia byť uvedené aj všetky predpoklady použité na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej aj „RPMN“). Údaj o tom, z akých predpokladov vychádzal žalobca pri výpočte ročnej percentuálnej miery nákladov, v zmluve absentuje.

2.2. Posudzovanú úverovú zmluvu vyhodnotil súd ako platnú, avšak v dôsledku chýbajúcej obligatórnej obsahovej náležitosti zmluvy ju posúdil podľa § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. ako bezúročnú a bez poplatkov. Preto žalobu vo zvyšku nezaplatennej istiny, úrokov 225,09 € a úrokov 9,90 % ročne z nezaplatennej istiny 8 552,87 € od 22. júna 2018 do zaplatenia, vrátane úrokov z omeškania vo výške 8 % ročne z týchto úrokov 225,09 € od 22. júna 2018 do zaplatenia, ako nedôvodnú zamietol.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 31. marca 2020 sp. zn. 10Co/201/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej zamietajúcej časti, v závislom výroku o náhrade trov prvoinštančného konania a vyslovil, že žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

3.1. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. Vo svojom odôvodnení v podstatnom uviedol, že „[j]e jednoznačné, že zákon č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzatvorenia úverovej zmluvy vyžadoval, aby spotrebiteľská zmluva obsahovala všetky predpoklady použité na výpočet RPMN a do tejto kategórie týchto predpokladov je potrebné zaradiť aj matematický výpočet na základe ktorého veriteľ dospel k určitej výške RPMN. Nepostačuje napr. iba odkaz veriteľa na prílohu č. 2 k zák. č. 129/2010 Z.z., ako je totiž zrejme matematický výpočet RPMN vychádzajúci zo vzorca v zmysle prílohy č. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. je zložitý/nie jednoduchý, bez príslušného matematického výpočtu na základe ktorého veriteľ dospel k určitej výške RPMN, nie je spotrebiteľ schopný preveriť správnosť takéhoto výpočtu RPMN ako jednej z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere umožňujúce posúdiť výhodnosť úveru, čo nepochybne má zásadný vplyv na jeho rozhodnutie vstúpiť do úverového vzťahu s veriteľom.“

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu výroku, ktorým potvrdil rozsudok v jeho napadnutej časti a v časti závislého výroku o trovách konania, podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) 8. júla 2020 dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) argumentujúc tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovolateľka má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa jej názoru v danom prípade súdy nižších stupňov neaplikovali na daný skutkový stav príslušné právne predpisy, resp. tieto právne predpisy nesprávne interpretovali.

4.1. Dovolateľka uvádza, že v zmluve sú uvedené všetky predpoklady použité na výpočet RPMN, a to: výška úveru, dátum prvej splátky, dátum poslednej splátky, termín splatnosti splátky, úroková sadzba, anuitná splátka, poplatok za poskytnutie úveru, poplatok za správu úverového účtu a dátum uzavretia zmluvy. Má za to, že zákon č. 129/2010 Z. z. nepožadoval ani v súčasnosti nepožaduje uvádzať v zmluve konkrétny matematický výpočet RPMN, uvedené nebolo zámerom zákonodarcu, ktorý v dôvodovej správe ohľadne výpočtu RPMN len odkazuje na § 19 zákona o spotrebiteľských úveroch, neuvádza ho medzi náležitosťami zmluvy o úvere. Výklad zákona, ktorým súd vyžaduje uvedenie matematického výpočtu RPMN ako povinnej náležitosti zmluvy o úvere, je v rozpore so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „smernica“), čl. 10 ods. 2 písm. g/, ktorá vyžaduje len

uviedenie RPMN, celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, a predpokladov na výpočet RPMN. Smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva čl. 10 ods. 2 smernice; poukázala pritom na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej. Zákon rovnako nepožadoval ani nepožaduje predpoklady pre výpočet RPMN v zmluve špeciálne označovať ako predpoklady pre výpočet RPMN; stanovuje len, že tieto predpoklady majú byť v zmluve uvedené, čo dovolateľka splnila.

4.2. Žalobkyňa zdôraznila, že zmyslom zákona nie je bezúčelný formalizmus alebo vyžadovanie náležitosti zmluvy bez akéhokoľvek konkrétneho účelu, naopak jeho účelom je dosiahnuť zrozumiteľnosť zmluvy pre spotrebiteľa, aby bol schopný posúdiť rozsah svojho záväzku. Má za to, že všetky náležitosti uvedené v zmluve boli dostatočné. Poukázala na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/26/2017 z 27. marca 2018 a uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/237/2017 z 26. septembra 2018, v ktorom odvolací súd vyjadril názor, v zmysle ktorého zákon o spotrebiteľských úveroch nepožaduje uvádzať v zmluve konkrétny matematický výpočet RPMN ani nepožaduje predpoklady pre výpočet RPMN špeciálne v zmluve označovať ako predpoklady pre výpočet RPMN. Zákon stanovil, že tieto predpoklady sa majú v zmluve uviesť, čo žalobkyňa v zmluve jednoznačne uviedla.

4.3. Vychádzajúc z uvedeného dovolateľka zastáva názor, že v danom prípade nie je možné ustáliť, že zmluva neobsahuje náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z. z., a preto navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej zamietajúcej časti, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie v tom zodpovedajúcej časti a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

5. Žalovaní 1/ a 2/ sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP).

7. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

9. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobkyňa za dosiaľ dovolacím súdom nevyriešenú považuje otázku (i) uvádzania konkrétneho matematického výpočtu RPMN v spotrebiteľskej zmluve ako jej povinnej náležitosti, (ii) špeciálneho označovania predpokladov pre výpočet RPMN v zmluve ako predpokladov pre výpočet RPMN. Zastáva právny názor, že konkrétny matematický výpočet RPMN v spotrebiteľskej zmluve nie je potrebné uvádzať, keďže zákon takúto povinnosť neukladá a pokiaľ ide o predpoklady pre výpočet RPMN, tieto je potrebné v zmluve len uviesť, čo dovolateľka splnila.

10. Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z. z. Podľa jeho ustanovenia § 9 ods. 2 písm. j/ zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem

všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. V zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ cit. zákona poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/ a § 10 ods. 1. V prílohe č. 2 k zákonu o spotrebiteľských úveroch pod bodom I. je uvedená základná rovnica, ktorá vyjadruje RPMN, t. j. vyjadrujúca rovnosť poskytnutého spotrebiteľského úveru na jednej strane a splátok a poplatkov na strane druhej.

10.1. Podľa čl. 10 ods. 2 písm. g/ smernice zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané v čase uzatvorenia zmluvy o úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto miery. Keďže táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia, členské štáty nesmú zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice (čl. 22 smernice).

11. Údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov je indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Pri tomto údaji preto zákonodarca požaduje súčasne uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky.

11.1. Dovolací súd má za to, že v predmetnej úverovej zmluve sú uvedené všetky predpoklady potrebné na výpočet RPMN, ktorými sú uvedenie výšky úveru, výšky splátky, jej intervalu, počtu splátok, uvedenie výšky úrokov, nákladov na poistenie a prípadných poplatkov, ktoré údaje zo zmluvy jednoznačne vyplývajú.

12. Dovolací súd, na rozdiel od súdov nižších inštancií, zastáva názor, že zo znenia § 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplýva povinnosť veriteľa uviesť v zmluve konkrétny matematický výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom zákon nepožaduje ani predpoklady pre výpočet RPMN špeciálne v zmluve označovať ako predpoklady pre výpočet RPMN. Takúto požiadavku pritom nie je možné vyvodiť gramatickým (jazykovým) ani teleologickým (účelovým) výkladom daného zákonného ustanovenia.

12.2. V posudzovanom prípade zákon o spotrebiteľských úveroch výslovne neuvádza uviesť v zmluve i matematický výpočet výšky ročnej percentuálnej miery nákladov, ako to vyplýva z dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Pokiaľ by takúto požiadavku mal zákonodarca v úmysle, nič mu nebránilo uviesť ju v danej právnej norme. Zákonodarca pritom formulačne jednoznačne požaduje, aby boli v zmluve uvedené len predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom pod predpokladmi nie je možné rozumieť uvedenie vzorca výpočtu, ktorý (vzorec) je len jeden, navyše spotrebiteľovi prístupný priamo v zákone, v jeho prílohe č. 2. Pokiaľ odvolací súd považuje za predpoklad na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov i vzorec na jej výpočet, s týmto sa dovolací súd nestotožňuje.

12.3. Z uvedených dôvodov potom záver súdov nižších inštancií, že predmetná zmluva v rozpore s § 9 ods. 2 písm. j/ zákona o spotrebiteľských úveroch neobsahuje zákonnú náležitosť, a to všetky predpoklady použité pre výpočet RPMN, čo má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť predmetného úveru v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ zákona o spotrebiteľských úveroch, nie je správny.

13. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.